

JÖNKÖPING
1. SEPT.
1957

ÅRETS FLYGSHOW

”ENDAST EN VÄDERKATASTROF KAN HINDRA FLYGSUCCÉN” – FLYGUPPVISNINGEN I JÖNKÖPING 1957

Av Ebbe Ombäck

Årsboken 2013 innehöll ett par artiklar om flyg, jag spinner vidare på det temat och redogör för en stor tilldragelse i Jönköping 1957, en flyguppvisning av högsta klass och underhållning med artister som idag är legender. Ni kommer bland annat att få veta vem som var den förste Jönköpingsbon som flög genom ljudvallen, var det var för väder den 1 september 1957, hur vår landhövding såg på flygets utveckling i Jönköping och mycket annat. Citatet till titeln på artikeln är hämtad från en rubrik i Jönköpings-Posten den 31 augusti 1957. Det var ett lite nerkortat uttalande från KSAKs pressombudsman G.H. Derantz, han var väldigt optimistisk till evenemanget som skulle gå av stapeln lördagen den 31 augusti och söndagen den 1 september 1957. Jönköpings Flygklubb och Kungliga Svenska Aeroklubben var arrangörer för den stora flygshowen med tillhörande underhållning på Jönköpings flygfält.

Planering av evenemanget

Förberedelserna för evenemanget var ganska omfattande. Personalen som

skulle se till att allt fungerade under uppvisningen bestod av 300 personer, av dessa var huvuddelen flyg- och armélottor samt bilkårister, som medverkade på frivillig basis. För att locka storpublik hade arrangörerna tryckt upp 5 000 affischer i tre olika utföranden, uppsatta över hela den mellersta och södra delen av Sverige. Som invigningstalare till flyguppvisningen hade landshövdingen Allan Nordenstam anlitats.

Arrangörerna hade stora förväntningar på publiktillströmningen, de beräknade att det skulle komma mellan 30 000 till 40 000 personer under söndagen. För att kunna hantera detta hade 8 000 parkeringsplatser iordningställt. Köbildning vid en så stor förväntad publiktillströmning var också något man var tvungen att ta hänsyn till, det löste man genom att sätta upp sju stycken biljettinsläpp. Blev det köbildning trots detta, skulle de köande underhållas av vad som utlovades i annonseringen, Sveriges roligaste orkester, chalmeristernas The Alliance Orkestret of Gothenburg.

Från centrum av Jönköping ordna-

ÅRETS FLYGSHOW

JÖNKÖPINGS FLYGFÄLT

Lördag 31 aug. kl. 19.00 Söndag 1 sept. kl. 12

Landskövning Allan Nordenstam inviger kl. 13.30

☆ **En show i flotta färger** spröder storrig spänning, knall effekter och dramatik ☆

Fallskärmstävling

Hopp ensamt och i par med olika fallskärmstyper.
20 deltagare med bl. a. franska mästaren
CHRISTIAN LADOUET.

Flygcirkus: Larsen, Saffir, Flygande tunnel,
Hällingsgård, Rex helikopter.

Passagerareflyg från klockan 11.00

Chalmeristerna

Konstut, scenprogram, parad.

Karl Gerhard

lördag klockan 21.00 och 23.00.

Gunwer Bergkvist

lördag klockan 21.00 och 23.00.

Räkna med bråk

Karl Gust. Lindstedt, Arne Källkvist,
Mille Smitt.

Segelflyg - Mänshensflyg - Flygutställning - SF-filmar - AB-orkestrer

BERGSTROMS KOLOSSALSHOW

Lördag 19-1

Söndag 15.30-21

DANS båda kvällarna - Jean Josefson

LANDETS STÖRSTA AMBLERANDE NOJESFÄLT
LJUNREKLAMEN — STRALKASTAREFFEKTER

Hypnerederna RADIOLÅR, Flyg- och andra, KARUSELLER,
MOTORCYCLES 2 VARIETÉER, SIDESHOW, SPEL, VISNINGAR.

THE ALLIANCE ORKESTRET OF GOTHENBURG.

"Inomsta röligaste orkester"

KATJA, världens största dam, 232 cm.

REISSAR i skytteflyg: Vindros—Flygflikt från kl. 19.00 lördag,
11.00 söndag. Avslutning utanför skaparna. Bana förberedd med
Skidmarkens färd-övervakningsflyg klockan 0.05.

BATTARIN från Sparbankshuset till bryggan vid Folkets Park
lördag 19.00—01.00, söndag 11.00—24.00. Båtar i skytteflyg.

Kungliga Svenska Aeroklubben.

Jönköpings Flygklubb.

En begränsad antal sällplatser till Flygshowen säljes i Karnevi Tabakhandel fr. o. p. i dag.

Flygakrobatik

Världsmästare
ALBERT FALDERBAUM

Kom i tid!

Skotteflygerna berättigar även till korras
utställning och Färdiga anstap.

des transport till flygfältet med extra-bussar från "Vinnebroa", då bussades man ända fram till flygplatsen. Det fanns även möjlighet att ta båten från Munksjökajen vid Sparbankshuset, de resande släpptes då av vid Folkets Park och fick ta sig till fots resten av vägen till flygplatsen. För tillresande från andra delar av landet hade man satt in extrabussar, de avgick från bland annat Stockholm, Göteborg, Halmstad, Borås och Lidköping.

Arrangörerna ordnade inte bara underhållning i luften, det skulle vara underhållning på marken också. För att förströ besökarna anlätades fem orkest-

rar, ett nöjesfält och en kolossalshow med flera kända artister. En lite mera udda attraktion som skulle visas upp var världens största dam, Katja, hela 232 centimeter lång. För att föreviga evenemanget svarade Radiotjänst som skulle göra ett Eko inslag, TV i Göteborg skulle filma liksom Svensk Filmindustri. Filmvisning i hangaren var en annan markbunden underhållning, naturligtvis skulle flygfilmer visas. Det förväntades att de besökande skulle bli hungriga, för det ändamålet hade man rekviderat fem kilometer varmkorv och 20 000 sockerdricka.

Till underhållningen i luften hade

Annons för årets flygshow på Jönköpings flygfält. Jönköpings-Posten lördagen den 31 augusti 1957

14.00
"THE ALLIANCE ORKESTRER
OF GOTHENBURG"

Ländra röjgare orkester (Chalmeristerna) paradisk genom staden.

19.00—01.00

BERGSTROMS NOJESFÄLT
En kollektionshall med karaktär, radiolytt, varierat, spel, visning, utställningar.

**DANS JEAN JOSEFSSONS
ORKESTER**

21.00 och 23.00

KARL GERHARD
och Knäpppuppjörmen
**GUNWER
BERGWIST**

sent The Alliance Orkester of Gothenburg uppträder på scenen.

Söndagsprogrammet

11.00

**PORTARNA ÖPPNAS
PASSAGERARFLYG**

**JEAN JOSEFSSONS
ORKESTER**

svarar för dansmusiken båda dagarna.
Lördag 19.00—01.00. Söndag 19.00—24.00.

PROGRAM

ÅRETS FLYGSHOW 1957

JÖNKÖPINGS FLYGFÄLT

lördag 31 augusti—söndag 1 september

Arrangör: Kungl. Svenska Aeroklubben
och Jönköpings Flygklubb.

12.15

Fälgdstjänst

Divisionschefen överstämman Emanuel Åmin, Jönköping, inroduktioner Jönköpingsläns ledare i Sverige, kommandör

ROBERT A. HOGGARD

som föredrar godkänd Major H. Gilbertson tjänstgör som salk.

Jönköpings strängsmått och ledning av Jerker Skoglund och Jönköpings hornsmått och ledning av Henry Nordén medv.

Solist: Operasångare CONNY SÖDERSTRÖM

Kommandör Högstedt har ända från sin barndom varit intresserad av flygförarnas. Han har varit en av William Bushes närmaste medarbetare. Kommandören är född i Skottland och har tjänstgjort i England, Kanada, USA och Sydafrika innan han kom till Sverige för att leda arbetet i vårt land.

13.00

**KONSERTMUSIK
Å 4:s musikklubb**

samt flygkåns inslag under programmet

13.30

**STOR
FLYGPUPPVISNING**

**1. ÅRETS FLYGSHOW
1957 ÖPPNAS**
av landshövding Allan Nordenstam.

**2. A B C — SEGEL-
FLYGARE PÅ
SKOLENBÄNKEN**

Medlemmar i Jönköpings Flygklubb visar material och metoder för utbildning av segelflygare. Flygplanstyp: SG 38 och Bergfalke.

3. FJÄRNIN VINGAD...

Segelflygare och hopspilare från KSÅK (centrala segelflygskola) Åkerberg demonstrerar högvidrig segelflygning. Flygplanstyp: Welle och de Haveland Tiger Munk (hopsegelflygplan).

4. UTAN MOTOR!

En häpnadsväckande segelflygvisning av konstsegelflygaren Albert Falderbaum, Hamburg. Flygplanstyp: Le-150 och Tiger Munk (hopsegelflygplan).

**5. ÖTTINGEN OCH
NYCKELPILGAN**

Officerare från Kungl. Krigsflygskolan, Ljungbyhed i ledning flygplanstyp: SAAB "Safir".

6. GUNGAN

En fascinerande uppvisning i flygbedrivning med en 4-grupp A 32 Lansen.

7. CIRCUS FALDERBAUM

Albert Falderbaum kommer igen — denna gång med en repit av det program i motorflygskolorna som gör honom känd som *Världens äldste i konstflygning*. Flygplanstyp: Ducker 153 Juug-motort.

8. BLOMSTER I DET BLÅ

Svenska Fällskärsklubben visar fällskärskonst, en ökad demonstration av hopp med automatisk utlösning, smält och i par, smältuella hopp med föra fullt samt presentation av olika fällskärstyper. Flygplanstyp: DC 3.

9. AKTERSÖMURAN

Svensk uppträdande flyg utföring med hjälpstena. Albert Falderbaum demonstrerar flyg ett av flygplanens intressantaste flygplan. Flygplanstyp: B W 3.

**10. SNURR... SNURR...
SNURR...**

Svenska enda res-höjnings, den Franska Akoune II, gör en hel del vad som helst!

**11. MED FART OCH
KLEMM**

Karl Voy demonstrerar flygare Klemm 107, ett av Europas mest avancerade spår- och reallflygplan. Flygplanstyp: Saab J 29 "Tunnan".

**12. FOGES FRÄSIVA
FTRKLOVER**

Avancerad gruppflygning med J 29, en radiostyrd och tvärbreddnings uppvisning i luftströmmar, högre skolan. Flygplanstyp: Saab J 29 "Tunnan".

**13. INTERNATIONELL
FÄLLSKÄRMSTÄVLING**

Öppen tävling i precisionshoppning för svenska och utländska fällskärshoppare.

**14. FLYGDAGENS
JÄTTESÄMNING**

Fransk friskis, CHRISTIAN LADOUËT

Sexton år gammal gjorde Christian Ladouët sin första fällskärshoppning. Nu 27 år gammal kan han hoppa med milda hoppulning, fällskärsmotorn i ledningen.

instruktörsfärd och en annan utställning till landshövdingen. Han har kommit till en hal del ökad och har utfört över 560 hopp.

16.00 samt 21.00 o. 23.00

**Räkna med bråk
KARL GUSTAF LINDSTEDT
— ARNE KJELLERUD —
Mille Schmidt, The Alliance
Orkester of Gothenburg.**

19.00—24.00

**BERGSTROMS
KOLOSSALSHOW**
Hypnotisören Karastén, Radiobild, Varieté, Show, Spel, Sensation.

**DANS JEAN JOSEFSSONS
ORKESTER**

KÖMUSIK

The ALLIANCE ORKESTRER OF GOTHENBURG, landets roligaste orkester (Chalmeristerna) musicerar båda dagarna för köpbiljetten.

Program för årets flygshow på Jönköpings flygfält, från programbladetets mittuppslag.

man satt ihop ett späckat program, där ingick Larsen, Flygande tunnor, Safir och många andra flygplan. För de hågade skulle det finnas möjlighet att ta en flygtur som passagerare. Om man tillhörde de lyckligt lottade kunde man hos Karnells Tobakshandel köpa sitt-plats till uppvisningen, det fanns nämligen bara ett begränsat antal biljetter att tillgå, de såldes snabbt slut under lördagen.

Flyguppvisningen

De stora dragplåstren på uppvisningen var den tyske världsmästaren i konstflygning, Albert Falderbaum, den franske fällskärshopparen Christian

Ladouët och naturligtvis uppvisningsflygningen över fältet av Larsen och Tunnorna.

Invigningstalet hölls av landshövding Allan Nordenstam, han avslutade sitt tal med "Antingen vi vill det eller inte kommer flyget att vara ett mer dominerande roll. Vi lever redan i reallidern — och i framtiden skymtar vi atomlidern. Flygets utveckling angår oss alla — ingen kan dra sig undan. I förhoppning om, att flygets utveckling för Jönköpings del, måtte bli gynnsam och att årets flygdag, ytterligare skall stimulera jönköpingsbornas intresse för flyget". Därefter förklarade han årets flygshow öppnad.

Själva flygshowen började med ett par demonstrationer i segelflyg, dels på marken där medlemmar av Jönköpings Flygklubb demonstrerade segelflygplan och berättade om hur man utbildade segelflygare, planen som visades upp var SG 38 och Bergfalke. För uppvisningen i luften svarade segelflyglärare från KSAK:s centrala segelflygskola Ålleberg, planen som användes var av modell Weihe.

Därefter var det dags för världsmästaren i konstflygning, Albert Falderbaum, att visa vad han kunde göra upp i luften med ett segelflygplan av modell Lo 100. Följande attraktion var en uppvisning av två Saab Safir plan, framförda av flygofficerare från Krigshögskolan, de tävlade om vem som kunde pricka de mest av de ballonger som skickats upp i luften.

Knappt hade Saab planen tagit mark förrän sex stycken A 32 Lansen med vrålande motorer, i formation på låg höjd över åskådarna, kom inflygande över fältet. Nästa attraktion för åskådarna att ta del av var Albert Falderbaum som gjorde sin andra uppvisning, denna gång med sitt för luftakrobatik specialbyggda plan, en Bücker 133 Jungmeister. Planen var att han skulle genomföra det program som gav honom världsmästartiteln, men vädergudarna var inte med honom, regndiset gjorde att han fick korta ner sitt program, men åskådarna fick ändå sitt lystmäte av konstflyg. Därefter hade

En leende Albert Falderbaum poserar för tidningsfotografen före sin uppvisning. Bildkälla Smålands Allehanda den 2 september 1957.

Svenska Fallskärmsklubben en uppvisning i fallskämssport, åskådarna fick bland annat se hopp enskilt och i par, fritt fall m.m. Albert Falderbaum svarade för sitt tredje inslag, denna gång demonstrerade han ett segelflygplan med hjälpmotor av modell R W 3. Nästa programpunkt var Sveriges enda rea-helikopter, Alouette II, som enligt programbladet kunde "göra vad som helst". Piloten Karl Voy demonstrationsflög ett av Europas modernaste sport- och reseplan, en Klemm 107. Nästa luftaktivitet som i programbladet kallade "Fogdes fräsiga fyrklöver", var en öronbedövande och svindlande luft-

*En avancerad gruppflygning av J 29 "Flygande tunnan" över en paraplyförsedd åskådarmassa på Jönköpings flygfält den 1 september 1957.
Bildkälla Smålands Allehanda den 2 september 1957.*

akrobatik av den högre skolan, utförd av Saab J 29 "Flygande tunnan".

Showen avslutades med fallskärms-hoppning, det första inslaget var en öppen tävling i precisionshoppning för svenska och utländska hoppare. Av begivenheterna var det en fallskärms-hoppare som ställde till med en stor tidningsrubrik, "Franske fallskärms-hopparen riskerar hoppförbud i Sverige". Att han hotades med avstängning berodde på att han trotsat Internationella flygfederationens (FAI) bestämmelser om att en hoppare måste låta fallskärmen vecklas ut till hopparen kommer ner till 600 meters höjd, Ladouet väntade till han befann sig bara 100 meter över flygfältet. För att göra hoppet ännu mera spektakulärt lär han,

strax innan han utlöste sin skärm, skrikigt högt för att skämma publiken. Ordföranden i Svenska fallskärmsklubben, löjtnant Olle Falkerheim, uttalade sig om hoppet för journalisterna, "Jag skall se till att Ladouet blir diskad på livstid, jag har sett honom göra samma sak i Lidköping, men då såg vi genom fingrarna med detta". Om Ladouet verkligen blev avstängd efter hoppet i Jönköping, har inte gått att få fram uppgifter om.

Gruppen "10 Norra Smälänningar" tillhörande flygvapnet deltog också under uppvisningen. Gruppen bestod av stabsövermeteorologen Oscar Herlin, högste väderchefen i flygvapnet, överstelöjtnant Arne Ljung, flygvapnets pressofficer major Hans Neij, löjt-

nant Olof Wirén, kapten Ulf Sundberg, den förste Jönköpingsbon som flugit genom ljudvallen, kapten Per Einar Lanmark, kadett Helge Ljungström, fältflygarna Egon Kämpe och Gustav Danielsson.

Medan flyguppvisningen pågick genomförde konfektionsföretaget Junex i Huskvarna en reklamkupp. En projektil av en fotbolls storlek sköts rakt upp i luften, cirka 200 meter, där en form av skärm utvecklades med en bild av en jätteduffel och företagsnamnet, skärmen var cirka åtta meter hög, skärmen dalade sedan sakta mot marken och åskådarna, med samma princip som en fallskärm.

Underhållningen

För att locka och förströ publiken ytterligare fanns underhållning av annat slag än den uppe i luften, men den är helt utelämnat i tidningsreferaten. Redan dagen före flygshowen hade det utlovats underhållning från klockan sju på kvällen. Ute på flygplatsområdet skulle Bergströms nöjesfält sätta upp vad man kallade "En kolossalshow" med karuseller, radiobilar, varietéer, olika spel, visningar och sensationer, det framgår inte men troligtvis var sensationen, världens längsta dam som omnämns tidigare i artikeln. För de danslystna skulle Jean Josefssons orkester spela på dansbanan fram till klockan ett på natten. På stora scenen skulle ett uppträdande med två före-

27-åriga Christian Ladouet från Frankrike gjorde ett fallskärms-hopp som alldeles tog andan ur publiken.

Christian Ladouet på fast mark efter sitt våghalsiga hopp. Bildkälla Smålands Allehanda den 2 september 1957.

Välkommen till
STORA HOTELET
FRIMURAREHOTELLET

Jönköping · Telefon 193 00 · Telegramadress Storahotellet

FLYGBAL

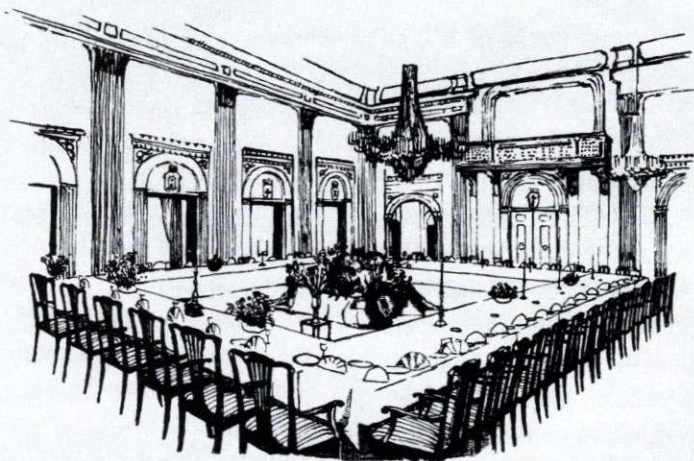
ANTON KONTRAS'

berömda ungerska zigenarorkester (10 man)

PREMIÄR I SEPT.

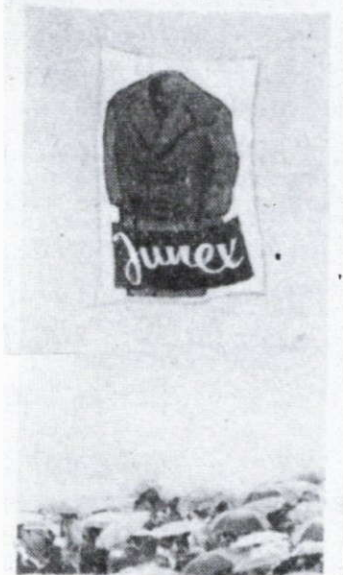
10 dagars gästspel

KONSERT och DANS (två orkestrar)

Flygande jätteduffel på flygdagen

Junex jätteduffel svävande över publikhavet. Bildkälla Smålands Allehanda den 2 september 1957.

ställningar genomföras under kvällen, artisterna var Karl Gerhard och Knäppuppstjärnan Gunwer Bergkvist, ackompanjerade av The Alliance Orkestret of Gothenburg. Programmet på söndagskvällen var liknande med undantag av uppträdandet på stora scenen, där skulle i stället kabarén "Räkna med bråk" med artisterna Karl Gustav Lindstedt, Arne Källerud och Mille Schmidt visas. Om dessa programpunkter genomfördes har inte gått att

fastställa, kanske gjorde vädret att de ställdes in, det finns inga uppgifter i tidningsreferaten som bekräftar eller dementerar detta. Söndagen den 1 september hölls dock en flygbal på Stora hotellet.

Blev det den flygsuccé som arrangörerna förväntat sig? Nej inte riktigt, vädrets makter var inte medgörliga, under i stort sett hela uppvisningen hällregnade det. Regnet medförde att publiktillströmningen inte blev vad man hoppats på, mellan 12 000 och 20 000 personer trotsade dock vädergudarna och betalade 5 kronor i inträde. Arrangörerna fick det ändå att gå ihop ekonomiskt, men det blev inte den vinst som man hoppats på och förväntat sig. Men publiken fick valuta för inträdesavgiften, Smålands Allehanda har uttryckt det som "Paraplyernas och de glada barnens dag". Och visst var det en stor dag för barnen, de fick uppleva modiga flygare och fallskärmshoppare, de fick se massor av olika flygplanstyper, äta varmkorv och dricka sockerdricka, kunde väl inte bli bättre än så.

Referenser

Jönköpings-Posten Nr. 202, lördagen den 31 augusti 1957

Jönköpings-Posten Nr. 203, måndagen den 2 september 1957

Programblad. Årets Flygshow, Jönköping 1. Sept. 1957. AB Godvil, Stockholm 1957
Smålands Allehanda Nr. 203, måndagen den 2 september 1957